પ ગ

p ગ

પ પ પ પ પ પ પ

ગ ગ ગ ગ ગ ગ ગ

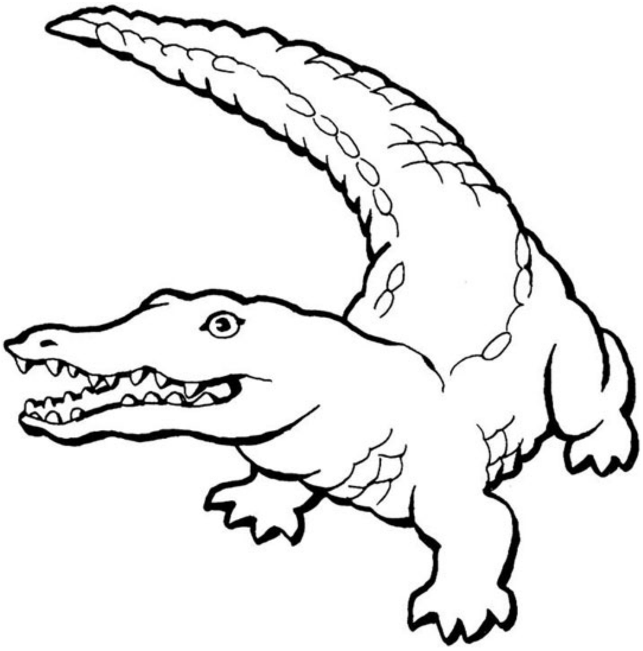

મ ગ ર

m g r

pr	mg	mr
rm	gr	gm
mgr	grm	prm

સ ર પ

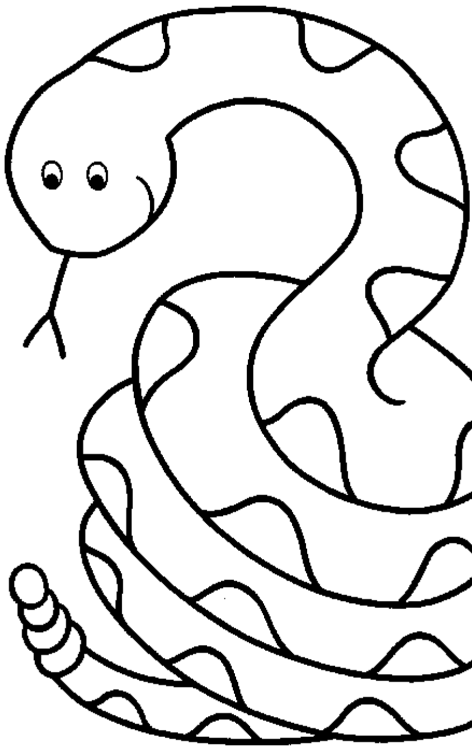

s r p

સર રસ પર

સરસ પરમ પરણ

પરખ રમત જમણ

ન ળ

ઘ ર

ન ઘ ર ળ

મર	ઘસ	નમ	કલમ
નસ	મન	ફળ	નરમ

પગ ન ઘસ

મગ ન દળ

ઘર પર ન રમ

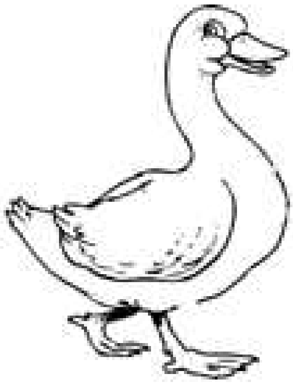

બ ત ક

ક બ ર

બ　　　ત　　　ક

ક　　　બ　　　ર

કર　　　બન　　　કમર

તર　　　તન　　　રમત

બગ　　　બસ　　　તરસ

રમત　રમ　　　બતક　તર

ગમત　કર　　　બસ　કર

કબર　તરફ　ન　રમ

દ ફ ત ર

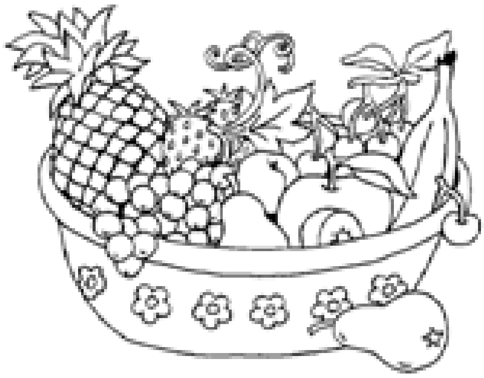

ફ ળ

દ ફ ત ર ફ ળ

ફર દસ બરફ ફરક

ડર ડલ તરફ બળદ

ડગ ફળ બદન મદદ

બરફ ઘસ બદર, ન ડર

મદદ કર ફર ફર ન કર

છ ત ર

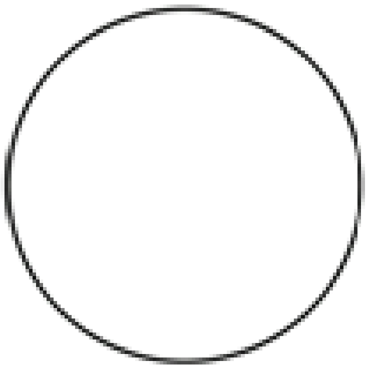 ચ ક ર

છ ત ર ચ ક ર

ચર ચમન સરસ બચત

દર ચમર છતર કમળ

રબ કમર છગન કસર

ચમન, બચત કર છત પર ન રમ

પગ પર ચર ન કર

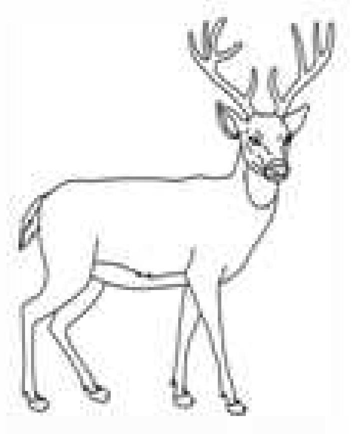

હ ર ણ

ફ ણ સ

હ ર ણ ફ સ

ચણ	હસ	મણ	રમણ
કણ	હળ	મધ	ફણસ
ધણ	હદ	ધન	ગરમ

રમણ, રમ હસન, ન હસ

છ ફણસ ગણ ધબ ધબ ન કર

લ સ ણ

બ ટ ન

લ સ ણ ઝ બ ટ ન

ઝટ નટ ગટર હટ રટ મટર

ટપ હક ઝરણ ટબ રણ ઝપટ

બત લપ તલ

છગન, ઝટ કર દસ બટન ગણ

ઝટ ઝટ ગણ લપ લપ ન કર

શ ર બ ત

ન ખ

ન ખ શ ર બ ત

નખ તલ શરમ કલમ

લખ મલ શરત મલમ

ઢબ ખસ નકલ ખટક

શક ખમ લસણ ખબર

નકલ ન કર સખત ન બન

શરત ન કર ખટ ખટ ન કર

રતન, તરત ખસ

વતન

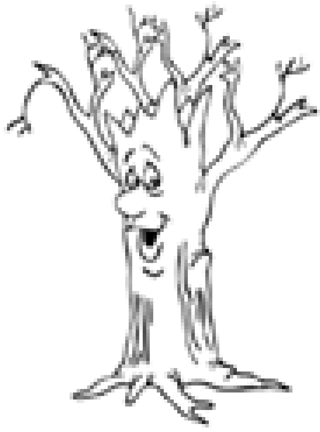

થડ

થ ડ વ ત ન

વઢ સડક વગર ચડ કડક વરસ

નવ રખડ વખત વણ પકડ વતન

રતન, ન રખડ, નવલ, ન રડ

હરણ ન પકડ, સડક પર ન રમ

નખ ન કરડ, થડ પર ન છદ

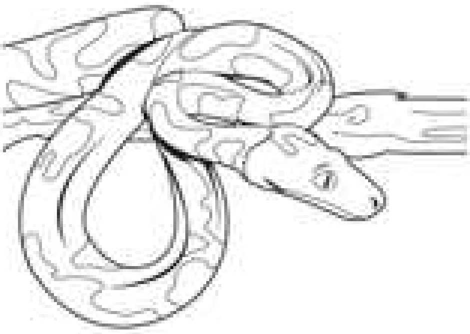

અ જ ગ ર

જ ખ મ

જ ખ મ અ જ ગ ર

જમ ગલ અજબ અદબ

જગ તજ ગઝબ અટક

જળ હજ જગત અમર

વર ડર જમણ અરબ

અનવર, ન લખ, હસન, હજ ન કર

અસલમ, તરત રમ, કરમ, કરજ ન કર

અકબર, અદબ કર, નવ વખત ગણ

ભ ર ત

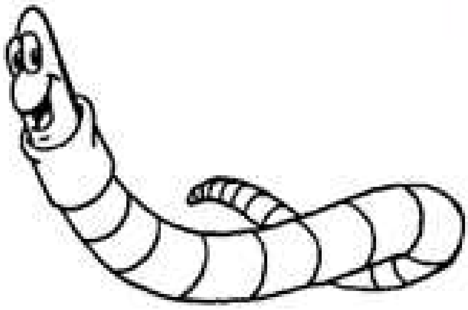

ઈ ય ળ

ભ ર ત ઈ ય ળ

ભણ મગજ ભસમ ભણતર

ભય વજન ભરત ચણતર

ભર નજર ભગત મરયમ

થઇ કઇ લઇ ગઇ

અનવર, ન લખ, રતન, ભય ન કર

મરયમ, ભરત ભર, ઈયળ ન પકડ

રમત ખતમ થઇ, બરકત, મન દઇ ભણ

જ મ ણ

ઊ ન

જ મ ણ ઊ ઉ ન ઠ ળ

ઠર ઊતર ઝમઝમ હઠ ઊપર શરબત

ઊટ કઠણ કરવત ઊઠ જગત હળદર

હસન, હઠ ન કર, ઉમર, ઝટ ઉઠ

ઉજમ, શરબત ભર, ઝટ ઝટ ન ઊતર

રતન કલમ ઉપર લઇ ગઇ

મુળાક્ષરો

ક ખ ગ ઘ ચ છ જ ઝ

ટ ઠ ડ ઢ ણ ત થ દ

ધ ન પ ફ બ ભ મ ય

ર લ વ શ ષ સ હ ળ

અ ઈ ઉ ઊ

શબ્દવાચન

દબ ઘસ પડ રડ ભમ ઘર જવ

દર વસ ખડ ધડ ભય લત જસ

શણ ઠર રણ ઘણ જડ ઈસ રજ

ધણ ઊન ઝટ ભજ ફળ ઈદ હઠ

શબ્દવાચન

શ્વતન ફરક પટક ભટક હરખ થઈશ

શ્વજન ટપક ત્કદ તરફ જગત અજબ

ધજબ કરડ મરડ બરફ ચપડ ધગશ

ધગન જમણ પરબ ગરજ ભજન લટક

ઈયળ રજબ દરદ ખબર ભરત અટક

ષરચમ દરદન ઝટપટ બચપણ ઘડપણ

ખસરત હળદર ચણતર શરબત ગડબડ

વણકર પડઘમ અજગર અચરજ અટકળ

મલમલ કસવત રકઝક સગપણ ઝગમગ

શબ્દવાચન

મગર સરસ બતક લસણ

છતર ચકર હરણ ફણસ

બટન વતન ભરત ટપક

જખમ ઈયળ વજન તરફ

અજબ બરફ જમણ બજન

રજબ નજફ ખબર અટક

રમત કમળ ઉતર ઉપર

દફતર શરબત અજગર

પરચમ ગરદન ઝટપટ

બચપણ ઘડપણ કસરત

હળદર ચણતર ગડબડ અનનાસ

વણકર કરવત ચગપણ સફરજન

વાકયવાચન

ભરત ભર   મદદ કર   વકફ કર

જમણ જમ   બટન બંધ કર   રમત રમ

હસન, ન હસ   અકબર, મદદ કર

અનવર, અદબ કર   રજબ ચ લખ

અશરફ, નકલ ન કર   મરયમ, કરજ ન કર

અસગર, કલમ લઇ લખ   ઝયનબ, રમત ન રમ

અફઝલ, હરણ તરફ નજર કર

નવલ, મન દઇ ભણ   ચમન, મધ લઇ જમ

ઉજમ ઘર તરફ ગઇ

સરસ ફળ લઇ ગઇ

હાથ

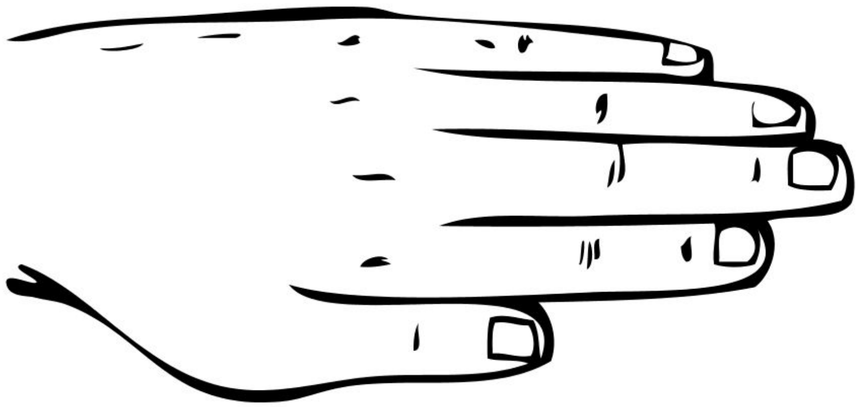

આ = ા

હ + ા = હા, ક + ા = કા

મ + ા = મા, જ + ા = જા

દા ના પા સા આ તા રા

કાકા મામા સાફ બતાવ

આદમ, આમ આવ તારા હાથ બતાવ

જાફર, આમ આવ તારા પગ બતાવ

આ મારા હાથ આ મારા પગ

હાથ સાફ રાખ પગ સાફ રાખ

વાળ સાફ રાખ નાક સાફ રાખ

મારા કાકા તારા મામા થાય, મારા દાદા તારા નાના થાય

ટેબલ

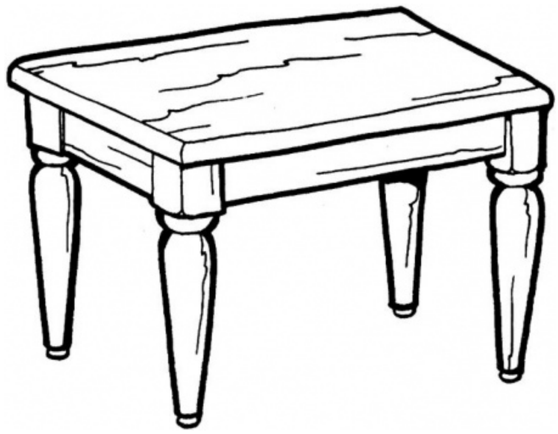

એ = ે

ટ + ે = ટે, પ + ે = પે

ન + ે = ને, મ + ે = મે

તે ટે ને જે લે છે વે

તેને મને અને ગમે પેન

જાવેદ, આમ આવ   આ ટેબલ પાસે બેસ

તારા પાઠ યાદ કર   બહેન, મને પાઠ યાદ છે

શાબાશ, લે આ દાડમ ખા,   દાડમ ખાઇ મા પાસે જા

માને સલામ કર અને ભણવા જા

બહેન, મને ભાઇ બે પેન આપે ?   ના, ભાઇ, એક પેન લે.

આવ, ભાઇ, આમ આવ અને પેન લે

બિલાડી

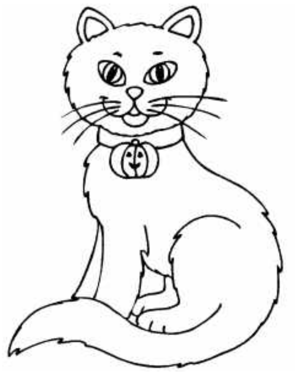

ઇ = િ ઈ = ી

બ + િ = બિ, ડ + ી = ડી

વ + િ = વિ, ર + ી = રી

બિ વિ ઝિ રી ડી સી ની

સારી ડીલે તીણ કવિતા

આ અમારી બિલાડી છે. અમે એને પાડી છે. એને ચાર પગ છે. પગે તીણા નખ છે. એને ડીલે કાળા ડાઘ છે.

એને બધા વાઘની માસી કહે છે. અમારી બિલાડી ઘણી સારી છે. એ અમને નખ મારતી નથી.

પણ રઝીયા એનાથી બીએ છે.

મને બિલાડીની કવિતા આવડે છે.

સફિયા બહેનને કવિતા આવડતી નથી.

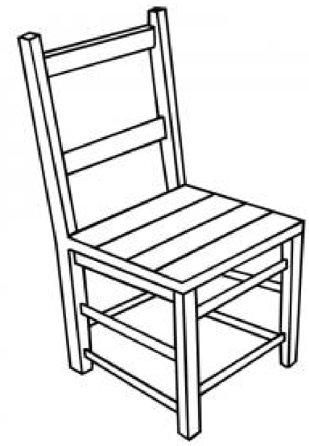

ખુરસી

ઉ = ુ

ખ + ુ = ખુ , ક + ુ = કુ

ર + ુ = રુ = રૂ , જ + ુ = જુ

બુ નુ ડુ હુ દુ મુ સુ

ચીકુ કાજુ બહુ બાબુ ગુલાબ

આવ, ગુલામ આવ, આ ખુરસી ઉપર બેસ. લે, આ કાજુ ખા, કાજુ ખાઇ બદામ ખા.

મારી પાસે બે ખજુર છે મને કાજુ ભાવે છે.

તને ખજુર ભાવે છે ? હા, મને ખજુર ભાવે છે.

વાહ, સામે પેલા બાબુભાઇ આવે છે, તે ગુલાબ લાવે છે. હવે બહુ મજા પડશે. બાબુભાઇ બહુ ભલા છે. મને એ શીખવે છે.

પતંગ

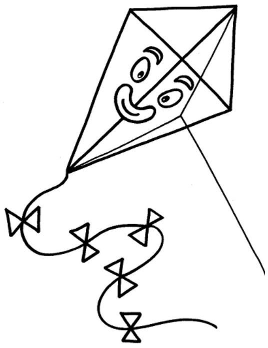

અં = ં

ત + ં = તં, ન + ં = નં

બ + ં = બં, ર + ં = રં

કં મં નં હં તં ઉં શં

પેલું રંગ જાઉં કયાં જશું

યુનુસ, તારા હાથમાં આ શું છે? ભાઇ, આ પતંગ છે.

આ પતંગ રંગે કેવી છે ? તે રંગે પીળી છે.

તું આજે પતંગ ઉડાડવા જઇશ ? હા, જી, હું હમણાં પતંગ ઉડાડવા જાઉં છું. હું તારી સાથે આવું ?

હા, ચાલ, આપણે સાથે મળી પતંગ ઉડાડીશું. યુનુસ, આપણે કયાં જશું ? ભાઇ, આપણે દરીયા કીનારે જશું કારણકે ત્યાં પવન હોય છે.

વૈદ

ઐ = ૈ

ત + ૈ = તૈ, પ + ૈ = પૈ

વ + ૈ = વૈ, બ + ૈ = બૈ

તૈ વૈ પૈ બૈ કૈ રૈ મૈ

બૈરી પૈસા વૈદ તૈયબ

આ હકીમ છે. તેમનું નામ તૈયબઅલી છે. તે દેશી દવા આપે છે. દેશી દવા આપે તે હકીમ કહેવાય.

હકીમને વૈદ પણ કહે છે. તૈયબઅલી હાડવૈદ પણ છે.

તે દરદીને તપાસીને દવા આપે છે. તે બહુ ભલા છે.

તે ગરીબને પૈસા વગર દવા આપે છે.

સામે સફીયા બેઠી છે. તે દવા લેવા આવી છે.

મોટર

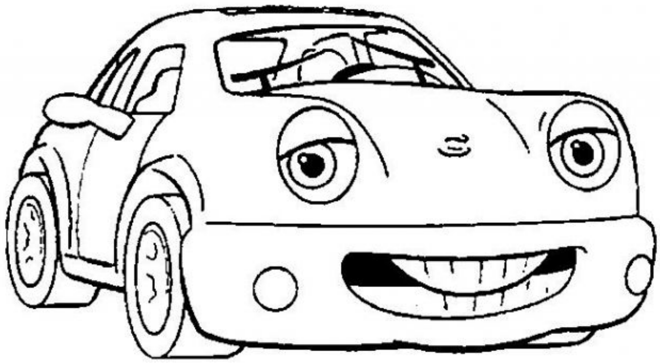

ઓ = ો

મ + ો = મો, શ + ો = શો

વ + ો = વો, દ + ો = દો

જો તો છો દો બો પો ખો

ઓહો આવો શોભે આંગણે

ઓહો, આ તો મોટર છે ! મોટરનો રંગ ગુલાબી છે !

સુરજમાં મોટર કેટલી ચળકે છે !

તેનો રંગ કેવો શોભે છે ! તે આપણાં આંગણે ઉભી હોય તો કેવી ખુશી થાય ! તેના કાળા રંગના ચાર પટા છે.

જુવો તો તેની ગાદી કેવી મજાની છે ! આવો આપણે સાથે મળીને તેમાં બેસીએ અને નદી કાંઠે એક આંટો મારવા જઇએ !

નૌશાદ

ઔ = ૌ

શ + ૌ = શૌ, ન + ૌ = નૌ

શ + ૌ = સૌ

નૌ શૌ બૌ કૌ પૌ ભૌ

સૌ નૌશાદ શૌકત

શૌકત, જો આ વહાણ કેવું તરે છે. સૌ લોકો આ વહાણથી સામે કાંઠે જાય છે. ભાઇ નૌશાદ, આ વહાણ કેવી રીતે ચાલે છે ? તેની ઉપર પેલો પરદો કેમ છે ?

શૌકત, એ પરદો નથી, તેને સઢ કહે છે . સઢથી વહાણ ઝડપથી ચાલી શકે છે. પવન તેની મદદ કરે છે.

ચાલ, આપણે સાથે મળીને તેમાં બેસીએ અને નદીના સામે કીનારે જઇએ.

સાબેરા

આંધળી ઝાલી

આ છોકરીનું નામ સાબેરા છે. તે બહુ ભલી છોકરી છે.

એક દિવસ તે નિશાળેથી ઘેર જતી હતી. નિશાળ પાસે એક ડોશી ઊભી હતી. તે કહેતી હતી :

'' હું આંધળી છું. મને ઘેર પહોંચાડી દો. ખુદા તમારૂં ભલું કરશે. હું મોટા ચોક પાસે રહું છું. ''

સાબેરા પણ એજ તરફ રહેતી હતી. તેને ડોશી પર દયા આવી. તે ડોશી નો હાથ ઝાલી તેને ઘેર મુકી આવી.

કેવી ભલી છોકરી !

ભૈયાજી

સગી   તાજાં   સંતરાં   પપૈયાં

ફળ લો, ફળ ....તાજાં, મજાનાં ફળ ....

લો, રસદાર નારંગી ને સંતરાં ....

પપૈયાં લો, પપૈયા ....વનપક પપૈયા .....

ઝાડનાં પાકેલ પપૈયાં ....

ભૈયાજી, શું શું વેચો છો ?

આવો ભાઇ, આવો. ફળો મજાનાં ખાઓ.

રસ ભરેલી નારંગી, સંતરાં તેનાં છે સંગી.

લો રૂપાળાં સફરજન, ખાતાં રાજી થશે મન.

કેરી ને આ કેળાં છે, લો જાંબુ પણ ભેળાં છે.

પપૈયા સૌ લેતાં જાઓ, વાહ, ભૈયાજી કહેતાં જાઓ.

ચાંદો

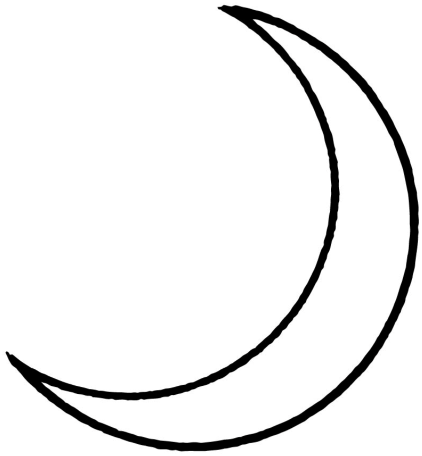

ગોળ   થાળી   આકાશ   રૂપાળો

હું બહુ રૂપાળો છું. હું રાતેજ તમારી સામે આવું છું.

હું આવું છું એટલે બધે અજવાળું થાય છે.

હું આકાશમાં ફરતોજ રહું છું.

પહેલાં હું તલવાર જેવો દેખાવ છું, પછી રોજ રોજ હું વધતો જાઉં છું. છેવટે હું થાળી જેવો ગોળ બની જાઉં છું.

હું દિવસે સંતાય જાઉં છું. નાનાં છોકરાં મને મામા કહી બોલાવે છે. તેઓ મારી પાસે દૂધ અને મલાઇ માગે છે.

મારૂં નામ તમને આવડે છે ? મારૂં નામ ચાંદો.

પૈસા

પૈસા બધાને વહાલા હોય.

પૈસા કમાવવા માટે મહેનત કરવી જોઇએ.

કામ કરવું તે ઈબાદત છે.

ખુદાને બહુજ પસંદ છે.

પૈસા હોય તો ગરીબોની પણ

મદદ કરવી જોઇએ.

પોતાના માટે વાપરવામાં ધ્યાન રાખવી જોઇએ.

જયાં ત્યાં ખોટા ખર્ચ ન કરવા જોઇએ.

જાનવરોની બોલી

ઈંડાં મિયાઉં ટેહુક હોંચી

ચક ચક કરતી ચકલી હોય, રંગબેરંગી મેં તો જોઇ.
કુટ કુટ કરતી મરઘી જાય, માણસ તેનાં ઈંડાં ખાય.
કાકા કરતા કાગડા જાય, ચતુર તેની જાત ગણાય.
ટેહુક ટેહુક બોલે મોર, વનમાં તેની શોભા ઔર.
લાંબા પગ ને લાંબી ડોક, બોલે બગલા ભાઇ કોક.
બેં બેં કરતી બકરી જાય, ગરીબ તેની જાત ગણાય.
ભાં ભાં બોલે સઘળી ગાય, દૂધ મઝાનું મીઠું પાય.
બોલે હોંચી લાંબા કાન, ગણાય ગધેડું મુરખ માન.
ચૂં ચૂં બોલે ઉંદર ભાઇ, આવે બિલાડી નાસી જાય.
કહે બિલાડી મિયાઉં મિયાઉં, ઘી, દૂધ, ખાઇ જાઉં.

અઠવાડીયાના દિવસો

સોમવાર - મંગળવાર - બુધવાર - ગુરૂવાર

શુક્રવાર - શનિવાર - રવિવાર//દીતવાર

શાક ભાજી

બટાટા - ટમેટા - મરચા - ડુંગળી

ભીંડા - કોબી - આદુ - ગાજર

કાકડી - મુળા - રીંગણા _ કોબીજ

ફળો

કેળાં - દાડમ - કેરી - સફરજન - સીતાફળ

તરબુચ - અનનાસ - નારંગી - પપૈયું

અંક લેખન

૧ ૨ ૩ ૪ ૫ ૬ ૭ ૮ ૯

એક બે ત્રણ ચાર પાંચ છ સાત આઠ નવ

૧૦ ૧૧ ૧૨ ૧૩ ૧૪ ૧૫ ૧૬

દસ અગ્યાર બાર તેર ચઉદ પંદર સોળ

૧૭ ૧૮ ૧૯ ૨૦ ૨૧ ૨૨ ૨૩

સત્તર અઢ્ઢાર ઓગણીસ વીસ એકવીસ બાવીસ ત્રેવીસ

૨૪ ૨૫ ૨૬ ૨૭ ૨૮ ૨૯

ચોવીસ પચ્ચીસ છવીસ સતાવીસ અઠાવીસ ઓગણત્રીસ

૩૦ ૪૦ ૫૦ ૬૦ ૭૦ ૮૦ ૯૦ ત્રીસ
ચાલીસ પચાસ સાએઠ સીંતેર એંસી નેવું

૧૦૦ ૨ ૦૦ ૩૦૦ ૪૦૦ ૫૦૦ ૧૦૦૦

એકસો બસો ત્રણસો ચારસો પાંચસો એકહજાર